วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ
ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 มิถุนายน-กันยายน 2557

วิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการตีความบทเพลงมายด์ฟูลลิชฮาร์ทโดยบิลล์ อีแวนส์

MY FOOLISH HEART: A COMPARATIVE ANALYSIS OF INTERPRETATIONS BY BILL EVANS

อดิเรก เกตุพระจันทร์[1]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการตีความบทเพลงมายด์ฟูลลิชฮาร์ท โดยบิลล์ อีแวนส์ จากผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี และชุดเทิรน์เอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจแวนการ์ด โดยมีขอบเขตของการวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ เสียงประสาน จังหวะ การพัฒนาทำนอง การเล่นประกอบ รวมถึงใช้เทคนิคในการบรรเลงเปียโนต่างๆ ที่สอดคล้องกับอารมณ์ของบทเพลง

จากการวิจัย ด้านเสียงประสาน พบว่า ผลงานทั้งสองชุดใช้คอร์ดที่มีโน้ตพื้นต้น และไม่ระบุโน้ตพื้นต้นประเภทคอร์ดเสียงกัด รวมถึงคอร์ดทบเจ็ดที่มีองค์ประกอบของตัวโน้ตตั้งแต่ 2-4 ตัว รวมถึงได้เพิ่มโครงสร้างการดำเนินคอร์ดเข้ามาในผลงานชุดเทิรน์เอาท์เดอะสตาร์ ด้านจังหวะชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี มีการเปลี่ยนเป็นอัตราจังหวะดับเบิลในช่วงของการด้นสด (Improvisation) ส่วนผลงานชุดเทิรน์เอาท์เดอะสตาร์ ยังคงใช้รูปแบบการบรรเลงดนตรีแจ๊สตามแบบต้นฉบับ โดยผลงานทั้งสองชุดนิยมใช้โน้ตสามพยางค์ และโน้ตเขบ็ตสองชั้นในการสร้างจังหวะของบทเพลง ด้านการพัฒนาทำนอง ชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี นำแนวทำนองเดิมมาปรับเปลี่ยนจังหวะใหม่ โดยเฉพาะในส่วนของการบรรเลงท่อนทำนองหลัก ส่วนชุดเทิรน์เอาท์เดอะสตาร์ นำเพียงโมทีฟสำคัญจากต้นฉบับเดิมมาขยาย และพัฒนา ใช้ช่วงเสียงในการบรรเลงที่กว้างขึ้น ผสมผสานกับการใช้เทคนิคการซ้ำรูปแบบต่อเนื่อง (sequences) รวมถึงการบรรเลงโดยใช้ช่องว่างของทำนอง ด้านการบรรเลงประกอบ ผลงานทั้งสองชุดมีการใช้มือซ้ายทำหน้าที่สนับสนุนแนวทำนองของมือขวา พร้อมกับเน้นจังหวะให้แก่แนวทำนองที่ต้องการ พร้อมกับสร้างจังหวะเพื่อให้เกิดการสอดคล้องกับแนวทำนองด้วย

คำสำคัญ: เทิรน์เอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด บิลล์ อีแวนส์ มายด์ฟูลลิชฮาร์ท วอลซ์ฟอร์เดปบี

[1]ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

The objective of this study is to compare the interpretations of two improvise versions of Bill Evans' **My Foolish Heart** from "Waltz for Debby" album and "Turn out the Star: The Final Village Vanguard" album. The comparison was performed through the analysis of harmony, rhythm, melodic variations, accompaniment and other important factors.

The research revealed that, 1) concerning harmony, both versions of the piece contained chords in root position and rootless voicing tension chords. Both versions used seventh chords which were composed of two to four notes. However, in "Turn out the Star" version, there were some additions in chord progressions. 2) Concerning rhythm, "Waltz for Debby" version used double-time rhythm during improvisational part, while "Turn out the Star" version used the ballad Jazz performing style resembling the original piece. Both versions preferred to use triplet and sixteenth notes in rhythm construction. In the topic of melodic variations, "Waltz for Debby" version changed the rhythm of the original melody, especially during the main melody part. In "Turn out the Star" version, only important motives from the original melody were used. 3) The motives transformation were extending, developing, increasing the range of the used notes, using sequences, using repetitions, and performing by using the spaces between the melodies. 4) Concerning accompaniment, both versions had left-hand part play accompaniment supporting the right-hand part, play the accents for some melodies and create the rhythm in accordance with the melody.

Keywords: TURN OUT THE STAR: THE FINAL VILLAGE VANGUARD, BILL EVANS, MY FOOLISH HEART, WALTZ FOR DEBBY

บทนำ

การบรรเลงดนตรีแจ๊สในรูปแบบเปียโนทรีโอ (Piano Trio) ประกอบด้วยเครื่องดนตรีหลักคือ เปียโน เบส และกลอง ลักษณะของการบรรเลงนี้เริ่มได้รับความนิยมมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 จนถึงปัจจุบัน บิลล์ อีแวนส์ (Bill Evans, 1929-1980) เป็นหนึ่งในนักเปียโนแจ๊สที่มีผลงานในการบรรเลงเปียโนทรีโอ และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว การบรรเลงของเขานุ่มนวล การประสานสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันระหว่างมือซ้ายและมือขวา รวมถึงการใช้เสียงประสาน (Harmony) ที่หลากหลายเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ทำนองและบทเพลงมีความน่าสนใจมากขึ้น แนวคิดในการคิดค้น สร้างสรรค์รูปแบบเสียงประสานของเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดวางให้แต่ละแนวเสียงเล่นโน้ตในคอร์ด (Chord Voicing) อย่างเหมาะสม Peter Pettinger (อ้างถึงใน อนันต์ ลือประดิษฐ์, 2551: 44) กล่าวว่า "นี่คือครั้งแรกที่อาจจะพูดได้ว่า เสียงคอร์ดที่ดังกังวานของบิลล์ อีแวนส์ นั้นสามารถถ่ายทอดคำพูดได้นับพัน" นอกจากนั้นวิธีการใช้รูทเลิซวอยซิ่ง

(Rootless Voicing) หรือคอร์ดที่ไม่ระบุโน้ตพื้นต้นอย่างชัดเจน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่นอีกประการหนึ่งของอีแวนส์

อีแวนส์ เริ่มมีชื่อเสียงจากการได้ร่วมงานกับไมลส์ เดวิส (Miles Davis, 1926-1991) นักทรัมเป็ตแจ๊สในผลงานชุดไคนด์ออฟบูล (Kind of Blue) ซึ่งอัลบั้มชุดนี้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการนำพาดนตรีแจ๊สสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาแนวทางเป็นโมดัลแจ๊ส (Modal Jazz) Martin T. Williams (อ้างถึงใน อนันต์ ลือประดิษฐ์, 2551: 54) นักวิจารณ์ดนตรีได้กล่าวถึงอัลบั้มไคนด์ออฟบูล ว่า "บิลล์มีส่วนสำคัญในการเลือกสรรคอร์ดที่เหมาะสมในแต่ละช่วงของบทเพลง การเลือกใช้โน้ตที่กระจายไปยังคอร์ดต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดหลายอัตลักษณ์ในเวลาเดียวกัน เปิดทางให้แก่การบรรเลงโซโลของนักดนตรีคนอื่นๆ" ลักษณะของการบรรเลงอันโดดเด่น และมีความเป็นเอกภาพสูง ตลอดจนการเล่นที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของผู้เล่นในวงดนตรี ส่งผลต่อการพัฒนาทำให้เขาได้รับการยกย่องให้เป็นนักเปียโนที่มีอิทธิพลต่อนักดนตรีรุ่นต่อมามากที่สุดคนหนึ่งของวงการแจ๊ส และเขายังเป็นต้นแบบการบรรเลงเปียโนแจ๊สของนักดนตรีรุ่นต่อมาจนถึงปัจจุบัน

อีแวนส์ได้ทำการแสดงสดดนตรีแจ๊สแบบเปียโนทรีโอ ที่สถานบันเทิงวิลเลจแวนการ์ด (Village Vanguard) เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1961 ซึ่งค่ายริเวอร์ไซด์เรคคอร์ด (Riverside Records) ได้บันทึกผลงานการแสดงสดในครั้งนั้น เพื่อทำเป็นผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดบบี (Waltz or Debby) การแสดงดังกล่าวทำให้เขาได้รับการยกย่องจากผู้ทรงคุณวุฒิในวงการดนตรีแจ๊สในช่วงเวลานั้นว่าเป็น "เดอะคลาสสิกทริโอ (The Classic Trio)" ก่อนการเสียชีวิตของบิลล์ อีแวนส์เขาได้ร่วมงานกับนักดนตรีที่สร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาเป็นครั้งสุดท้ายหลังจากที่เขาได้เปลี่ยนสมาชิกในวงหลายครั้ง เดือนมิถุนายน ค.ศ. 1980 (ช่วง 3 เดือนสุดท้ายก่อนเขาเสียชีวิต) ค่ายวอร์เนอร์บราเธอร์เร็คคอร์ด (Warner Brothers Records) ได้บันทึกผลงานการแสดงสดที่วิลเลจแวนการ์ด เพื่อผลิตผลงานชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอลวิลเลจแวนการ์ด (Turn Out The Stars: The Final Village Vanguard) สมาชิกของวงขณะนั้นประกอบด้วย มาร์ค จอห์นสัน (Marc Johnson, 1953) ตำแหน่งเบส และโจ ลาบาร์เบอรา (Joe LaBarbera, 1948) ตำแหน่งกลอง โดยวงทรีโอนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยกย่องว่ามีความสมบูรณ์แบบใกล้เคียงกับวงเดอะคลาสสิกทริโอมากที่สุด

ผลงานของบิลล์ อีแวนส์ นอกจากการประพันธ์บทเพลงใหม่แล้วเขายังได้นำบทเพลงเก่าหรือบทเพลงที่ได้รับความนิยมในขณะนั้นมาเรียบเรียงเสียงประสานใหม่ในรูปแบบของตัวเขาเอง เช่นเดียวกับบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* (My Foolish Heart) ซึ่งประพันธ์โดยวิคเตอร์ ยังก์ (Victor Young, 1900-1956) บทเพลงนี้อีแวนส์ได้นำมาบรรเลงหลายครั้ง รวมถึงเป็นบทเพลงหนึ่งที่ถูกบรรจุไว้ในผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดบบี และเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอลวิลเลจแวนการ์ด

จากอัลบั้มวอลซ์ฟอร์เดบบี อนันต์ ลือประดิษฐ์ (2550: 43) ได้กล่าวไว้ว่า "*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* เป็นบทเพลงที่อีแวนส์นิยมนำมาบรรเลงครั้งแล้วครั้งเล่าตลอดชีวิตของเขา การไล่ปลายนิ้วบนคีย์บอร์ดให้ความรู้สึกราวกับการค้นหาตัวโน้ตที่เหมาะสมที่สุดในเวลานั้น แล้วเล่นให้ดังกังวานออกมา" ต้นฉบับเดิมของบทเพลง *มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* เป็นผลงานสำหรับบทเพลงร้อง ซึ่งประพันธ์เนื้อร้อง

โดยเน็ด วอชิงตัน (Ned Washington, 1901-1976) และขับร้องบทเพลงนี้เพื่อประกอบภาพยนตร์โดยมาร์ทา เมียร์ส (Matha Mears, 1910-1986) อย่างไรก็ตามบทเพลงนี้มักถูกนำมาใช้สำหรับการบรรเลงโดยให้เครื่องดนตรีเล่นแนวทำนองแทนการร้อง ซึ่งเป็นลักษณะการบรรเลงด้วยจังหวะช้าในรูปแบบของดนตรีแจ๊สบัลลาด (Jazz Ballads) อีกด้วย พรหมมินท์ สุนทระศานติก (2548: 21) กล่าวว่า

> รูปแบบการเล่นของอีแวนส์เป็นรูปแบบเฉพาะ โทนเสียง และอารมณ์ของบทเพลง คอร์ดวอยส์ซิ่งล้วนเต็มไปด้วยความละเอียดอ่อน เขาสามารถสร้างบทเพลงธรรมดากลายเป็นบทเพลงพิเศษ ด้วยการสร้างแนวความคิดให้กับบทเพลงจากการตีความของตนเอง ปรับเปลี่ยนและขยายจังหวะ สร้างแนวคิดเรื่องทำนองดนตรี และทิศทางของเสียงประสานที่จะเสริมทำนองบทเพลงให้มีมิติหลากหลายยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ จิรภัทร อังศุมาลี (2550: 286) ยังกล่าวว่า "บทเพลงไพเราะบทนี้ถูกตีความด้วยอารมณ์กับความเข้าใจอย่างถ่องแท้ของอีแวนส์ ซึ่งเปรียบเสมือนภาพร่างตัวเอง อันเต็มไปด้วยจิตใจที่อ่อนไหวและเปราะบางไม่ต่างจากตัวเองนัก เป็นการเล่นเปียโนที่มากด้วยทักษะสามารถเปิดความลุ่มลึกทางอารมณ์ได้อย่างสุดยอด"

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าบิลล์ อีแวนส์ เป็นนักดนตรีแจ๊สที่ได้คิดค้น และสร้างสรรค์รูปแบบของการบรรเลงเปียโนทรีโอ จนมีเอกลักษณ์เฉพาะของตัวเขาเอง ผลงานต่างๆ ของเขาล้วนมีความพิเศษทั้งในเชิงของงานศิลปะ และด้านแนวทางการบรรเลงที่มีประโยชน์แก่นักดนตรี และนักเปียโนรุ่นต่อมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบดนตรีของเขาเป็นเรื่องที่ควรค่าต่อการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความโดดเด่นในด้านแนวคิดการบรรเลงเปียโนของบิลล์ อีแวนส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทเพลง มายด์ฟูลลิชฮาร์ท ซึ่งเป็นบทเพลงที่อีแวนส์เล่นบันทึกเสียงหลายครั้ง และเป็นบทเพลงที่ถูกกล่าวถึงเป็นอย่างมากจากผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการตีความในบทเพลงดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ และเปรียบเทียบรูปแบบการตีความบทเพลง *มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* โดยบิลล์ อีแวนส์ ระหว่างผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี ในปี ค.ศ. 1961 และผลงานชุดเทิร์นเอาท์ เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด ในปี ค.ศ. 1980

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษาวิเคราะห์จากเนื้อหา และบันทึกการแสดงสดของบทเพลงที่ศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตรายละเอียดของงานออกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์และเปรียบเทียบรูปแบบ รวมถึงวิธีการตีความสำหรับการบรรเลงเปียโนของบิลล์ อีแวนส์ ในบทเพลง *มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี

ซึ่งเป็นผลงานบันทึกการแสดงสดเมื่อปี ค.ศ. 1961 สังกัดค่ายริเวอร์ไซด์เรคคอร์ด และผลงานชุดเทิรน์เอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจแวนการ์ด จากผลงานบันทึกการแสดงสดเมื่อปี ค.ศ. 1980 สังกัดค่ายวอร์เนอร์บราเธอร์เร็คคอร์ด ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปรียบเทียบวิธีการบรรเลง และแสดงให้เห็นถึงลักษณะพิเศษที่แตกต่างกันจากทั้งสองช่วงเวลาของบิลล์ อีแวนส์

2.ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และเปรียบเทียบวิธีการตีความสำหรับการบรรเลงเปียโนเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาทำนอง วิธีการใช้เสียงประสาน ลักษณะจังหวะ และการบรรเลงประกอบ ส่วนประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่อง ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเป็นกรณีไป

3.งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ทั้งตัวบทประพันธ์ คือ ท่อนทำนองหลัก (หรือส่วนหัว (Head)) และท่อนการอิมโพรไวส์ โดยเจาะจงเฉพาะการบรรเลงเปียโนของบิลล์ อีแวนส์ เท่านั้น

4.สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของจอห์น วาเลริโอ (John Valerio) และแคน แคนคายา (Can Cankaya) มาใช้เพื่ออธิบายวิธีการบรรเลงเปียโน รวมถึงการตีความบทเพลงของบิลล์ อีแวนส์

ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยดังนี้

โน้ตเพลง*มายด์ฟูลลิซฮาร์ท* ที่ใช้ในการวิเคราะห์มาจากเอกสารดังนี้

1. หนังสือเรียลอาคูสติกเปียโน: บิลล์ อีแวนส์ (Real Acoustic Piano: Bill Evans) ถอดโน้ตโดยฮายาชิ โทโมยุกิ (Hayashi Tomoyuki) ซึ่งหนังสือดังกล่าวถอดโน้ตมาจากอัลบั้มชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี นอกจากนั้นเอกสารฉบับนี้ได้อธิบายถึงบทวิเคราะห์ที่อ้างอิงโน้ตต้นฉบับเดิม อย่างไรก็ตามสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เฉพาะส่วนที่บิลล์ อีแวนส์บรรเลงทั้งที่เป็นท่อนทำนองหลัก และท่อนการอิมโพรไวส์

2.หนังสือเดอะบิลล์อีแวนส์ทรีโอ (The Bill Evans Trio) ถอดโน้ตโดยเลียม โน-เบิล (Liam Noble) และคริสซ์ บารอน (Chris Baron) หนังสือดังกล่าวถอดโน้ตมาจากอัลบั้มชุดเทิรน์เอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์ วิลเลจแวนการ์ด

3.การอธิบายความหมายของศัพท์ทางดนตรีอ้างอิงหนังสือพจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลปะฉบับพิมพ์ ครั้งที่ 3 โดย ศาสตราจารย์ ดร. ณัชชา พันธุ์เจริญ (ณัชชา พันธุ์เจริญ. 2552)

4.นำทฤษฎีทางด้านดนตรีแจ๊ส (Jazz Theory) มาใช้สำหรับการอธิบาย

เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบข้อมูล โน้ตเพลงที่ใช้ในการวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ เป็นการบรรเลงโดย บิลส์ อีแวนส์ ในบทเพลง *มายด์ฟูลลิซฮาร์ท* ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี เป็นผลงานบันทึกการแสดงสดในปี ค.ศ. 1961 สังกัดค่ายริเวอร์ไซด์เรคคอร์ด ซึ่งถอดโน้ตโดยฮายาชิ โทโมยุกิ และจากผลงานชุดเทิรน์เอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจแวนการ์ด เป็นผลงานบันทึกการแสดงสดในปี ค.ศ. 1980 สังกัดค่ายวอร์เนอร์บราเธอร์เร็คคอร์ด ถอดโน้ตโดยเลียม โนเบิล และคริสซ์ บารอน จากนั้นผู้วิจัยได้นำโน้ตเพลงดังกล่าวข้างต้นเปรียบเทียบกับบทเพลงจากแผ่นเพลงซีดีของทั้งสองอัลบั้ม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของโน้ตเพลง ภายใต้คำปรึกษาของผู้ช่วยศาตราจารย์ ดร. เด่น อยู่ประเสริฐ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนแจ๊ส พร้อมกับดำรงตำแหน่งคณบดีวิทยาลัยดนตรี

มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้ช่วยศาตราจารย์ ดร. วิบูลย์ ตระกูลฮุ้น ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีร่วมสมัย รวมถึงทำหน้าที่อาจารย์ประจำวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต และอาจารย์เจตนิพิฐ สังข์วิจิตร ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีแจ๊สร่วมสมัย ตลอดจนทำหน้าที่อาจารย์ประจำวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร จึงเป็นการศึกษาเฉพาะเจาะจงในบทเพลง *มายด์ฟูลลิซฮาร์ท* บรรเลงโดย บิลล์ อีแวนส์ เท่านั้น

เครื่องมือการวิจัย

ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร โดยใช้ทฤษฎีทางด้านดนตรีแจ๊ส รวมถึงศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์บทเพลง และแผ่นเพลงซีดีที่ศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. สืบค้นข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรา หนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความ โน้ตเพลง รวมถึงสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น

2. ข้อมูลบทเพลงจากแผ่นเพลงซีดี (CD Audio)

3. สืบค้นจากแหล่งข้อมูลทางสารสนเทศ

4. นำข้อมูลเบื้องต้นเสนอต่อ และรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้เพื่อกำหนดแนวทางงานวิจัย

5. วางแผนและกำหนดทิศทางงานวิจัย ตามแนวทางที่ได้ร่วมกันหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษา

6. สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับทิศทางงานวิจัย

7. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ จากนั้นจึงนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นบทเพลง *มายด์ฟูลลิซฮาร์ท* ในบทที่ 2 เอกสารและแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวทางวิเคราะห์ของจอห์น วาเลริโอ และ แคน แคนคายา มาเป็นแนวทางการอธิบายสำหรับการวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งได้เพิ่มเติมรายละเอียดจากผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่นประกอบ จากนั้นจึงนำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตงานวิจัย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นสำคัญออกเป็นดังนี้

1. ลักษณะดนตรีและรูปแบบการบรรเลงของบิลล์ อีแวนส์

   1) ด้านของเสียงประสาน

   2) ด้านจังหวะ

3) ด้านการพัฒนาทำนอง

4) ด้านการบรรเลงประกอบ

2.บทวิเคราะห์การดำเนินคอร์ดเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* (ต้นฉบับ)

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยฮายาชิ โทโมยุกิ ซึ่งประเด็นวิเคราะห์ของโทโมยุกิมุ่งเน้นเฉพาะโครงสร้างการดำเนินคอร์ด เท่านั้น โดยลักษณะของการจัดวางแนวเสียง และรูปแบบของคอร์ดในงานวิจัยบทเพลงดังกล่าวนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวทางวิเคราะห์ของจอห์น วาเลริโอมาเป็นแนวทางการอธิบายสำหรับการวิจัยครั้งนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่อง "วิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการตีความบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* โดยบิลล์ อีแวนส์" ระหว่างผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบีในปี ค.ศ. 1961 และผลงานชุดเทิรน์เอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอลวิลเลจ แวนการ์ด ในปี ค.ศ. 1980 ทำให้ทราบถึงวิธีการตีความบทเพลงต้นฉบับรวมถึงการอิมโพรไวส์ของเขา ตลอดจนทำให้ทราบถึงแนวคิดรวมถึงองค์ประกอบสำคัญที่ควรค่าแก่การศึกษา สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการตีความบทเพลง และการอิมโพรไวส์

ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการตีความบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* โดย บิลล์ อีแวนส์

ประเด็นหลัก	รายละเอียด	วอลซ์ฟอร์เดปบี	เทิรน์เอาท์เดอะสตาร์	หมายเหตุ
เสียงประสาน	คอร์ดที่มีโน้ตพื้นต้น	*	*	เหมือนกันและแตกต่างกัน
	คอร์ดที่ไม่ระบุโน้ตพื้นต้น	*	*	
	คอร์ดคู่สี่เรียงซ้อน		*	
	คอร์ดแบบแท่ง	*	*	เหมือนกันและแตกต่างกัน
	การจัดแนวเสียงสำหรับ 2 มือ	*	*	เหมือนกันและแตกต่างกัน
	การเพิ่มคอร์ดจากต้นฉบับเดิม		*	

ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการตีความบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* โดย บิลล์ อีแวนส์ (ต่อ)

ประเด็นหลัก	รายละเอียด	วอลซ์ ฟอร์เดปบี	เทิร์นเอาท์ เดอะ สตาร์	หมายเหตุ
จังหวะ	การเปลี่ยนแปลงอัตรา จังหวะจากต้นฉบับ	*	*	เหมือนกันและ แตกต่างกัน
	การสร้างจังหวะทำนอง	*	*	
	การซ้ำโน้ตรูปแบบของ จังหวะตก และจังหวะขัด	*	*	เหมือนกันและ แตกต่างกัน
	การยืดจังหวะ	*	*	
การพัฒนาทำนอง	นำโมทีฟสำคัญ จากต้นฉบับมาใช้	*	*	เหมือนกันและ แตกต่างกัน
	การใช้อาร์เปโจ	*	*	
	การปรับและตกแต่ง ทำนอง	*	*	เหมือนกันและ แตกต่างกัน
	เทคนิคซีเควนซ์		*	
	การใช้ช่องว่างระหว่าง ทำนอง		*	
การบรรเลง ประกอบ	การเน้นจังหวะ ให้แก่แนวทำนอง	*	*	
	รูปแบบกำหนดชัดเจน และไม่มีรูปแบบที่แน่นอน	*	*	เหมือนกันและ แตกต่างกัน
อื่นๆ	การบรรเลงพร้อมกัน สองมือ	*	*	เหมือนกันและ แตกต่างกัน
	คอร์ดที่มีองค์ประกอบของ ขั้นคู่ 2 ไมเนอร์ และ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์	*	*	
	คอร์ดที่มี 3 การลดลงของ โน้ตตัวที่ 2 จากแนวทำนอง	*		

จากตารางเปรียบเทียบ รูปแบบการตีความบทเพลง*มายด์ฟูลลิซฮาร์ท* โดยบิลล์ อีแวนส์ สามารถสรุปประเด็นสำคัญแบ่งได้เป็น ด้านเสียงประสาน ด้านจังหวะ ด้านการพัฒนาทำนอง ด้านการบรรเลงประกอบ และด้านอื่นๆ โดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียดทั้งความเหมือน และแตกต่างกัน ดังนี้

ประเด็นที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน พบว่า ด้านเสียงประสาน ผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี และผลงานชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด ใช้คอร์ดที่มีโน้ตพื้นต้น และคอร์ดที่ไม่ระบุโน้ตพื้นต้น และคอร์ดแบบแท่ง รวมถึงการจัดแนวเสียงสำหรับสองมือ ด้านจังหวะผลงานทั้งสองชุด มีการปรับเปลี่ยนอัตราจังหวะจากต้นฉบับเดิมเพื่อเพิ่มสีสันให้กับบทเพลง การสร้างจังหวะทำนองรูปแบบต่างๆ เช่น การซ้ำโน้ต การใช้จังหวะตก จังหวะขัด และการยืดจังหวะ ทั้งนี้เพื่อสร้างความแตกต่างตลอดจนความน่าสนใจแก่บทเพลงด้วย ด้านการพัฒนาทำนองมีการนำโมทีฟสำคัญจากต้นฉบับมาใช้ พร้อมกับเพิ่มความน่าสนใจด้วยการใช้ทำนองสอดประสาน รวมถึงการปรับ และตกแต่งแนวทำนองด้วยวิธีการอาร์เปโจ โดยใช้โน้ตเขบ็ตสองชั้นร่วมกับโน้ตสามพยางค์ในการสร้างประโยคของบทเพลง ด้านการบรรเลงประกอบของมือซ้าย ใช้รูปแบบของการเน้นจังหวะแก่แนวทำนองที่ต้องการ ทั้งนี้มีทั้งที่กำหนดรูปแบบการบรรเลงที่ชัดเจน และที่ไม่กำหนดรูปแบบที่แน่นอน

ส่วนประเด็นความแตกต่างในการตีความทำนองหลักรวมถึงการอิมโพรไวส์ จากผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี และผลงานชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด ในงานวิจัยนี้ พบว่า ผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี มีส่วนที่แตกต่างเพียงเล็กน้อย คือ การใช้คอร์ดแบบแท่งที่มีการลดลงของโน้ตตัวที่ 2 จากแนวทำนอง ส่วนผลงานชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด มีการเพิ่มรูปแบบที่แตกต่างเพิ่มขึ้น เช่น ด้านเสียงประสานมีการเพิ่มคอร์ดจากต้นฉบับเดิม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มโครงสร้างของการดำเนินคอร์ดให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ด้านการพัฒนาทำนองมีการใช้เทคนิคซีเควนซ์ต่อเนื่องเพื่อเชื่อมโยงแนวทำนอง ตลอดจนเพื่อเปลี่ยนระดับเสียงของโมทีฟในบทเพลง นอกจากนั้นยังมีการใช้ช่องว่างของทำนองมาเพิ่มความแตกต่างในการบรรเลงมากขึ้น

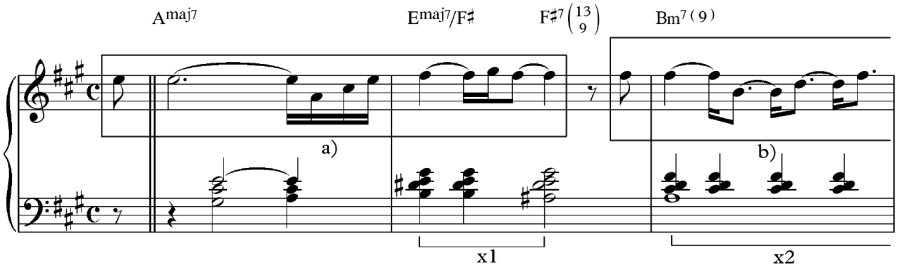
อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการตีความบทเพลง*มายด์ฟูลลิซฮาร์ท* โดย บิลล์ อีแวนส์ ระหว่างผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี และผลงานชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด นั้นทำให้เห็นความชัดเจนในประเด็นต่างๆ ซึ่งบางประเด็นมีรายละเอียดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน บางประเด็นผลการเปรียบเทียบแตกต่างกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำบางประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และทำให้ทราบถึงองค์ประกอบบางประการที่ทำให้เกิดความแตกต่างหรือเหมือนกัน ดังนี้

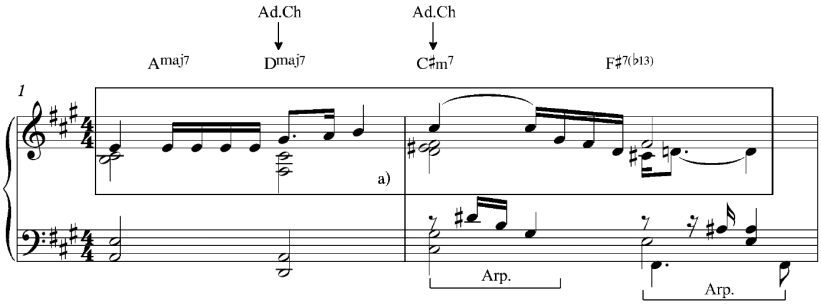
รูปแบบเสียงประสานบทเพลง*มายด์ฟูลลิซฮาร์ท* โดย บิลล์ อีแวนส์ ระหว่างผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี และผลงานชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด เขาใช้คอร์ดที่มีโน้ตพื้นต้น และไม่ระบุโน้ตพื้นต้นประเภทคอร์ดเสียงกัด รวมถึงคอร์ดทบเจ็ด

ที่มีองค์ประกอบของตัวโน้ตตั้งแต่ 2-4 ตัวเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งคอร์ดที่ไม่ระบุโน้ตพื้นต้นนั้นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สำคัญของ อีแวนส์ ลักษณะที่เขานำมาใช้มีทั้งการบรรเลงสองมือพร้อมกัน การใช้คอร์ดแบบแท่งบนมือขวา การจัดวางแนวเสียงสำหรับสองมือ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอารมณ์ความรู้สึก จินตนาการ ตลอดจนสุนทรียภาพในการบรรเลง

1) ตัวอย่างรูปแบบเสียงประสานบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* ผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี



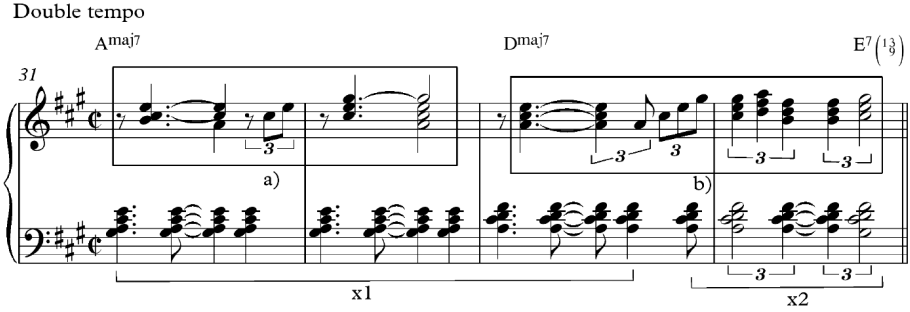
2) ตัวอย่างรูปแบบเสียงประสานบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* ผลงานชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด



เนื่องจากผลงานการบรรเลงทั้งสองชุดดังกล่าว เป็นการแสดงสดที่เกิดขึ้นตามเหตุการณ์จริง ขณะนั้น ความแตกต่างที่เห็นได้ชัด คือ การที่เขาเพิ่มโครงสร้างการดำเนินคอร์ดเข้ามาในผลงานชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด ทำให้บทเพลงมีสีสัน และความน่าสนใจเกิดขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากประสบการณ์ทางดนตรีที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการเข้ามาของสมาชิกร่วมวงที่แตกต่างจากชุดวอลซ์ฟอร์เดปบีนั่นเอง

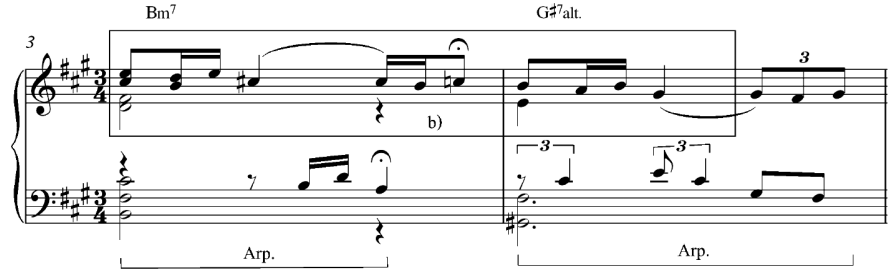
ด้านจังหวะผลงานทั้งสองชุดมีการปรับเปลี่ยนอัตราจังหวะจากต้นฉบับเดิม โดยผลงานจากชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี มีการเปลี่ยนเป็นอัตราจังหวะดับเบิลในช่วงของการอิมโพร์ไวส์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในการบรรเลง

1) ตัวอย่างการปรับเปลี่ยนอัตราจังหวะบทเพลง*มายด์ฟูลลิซฮาร์ท* ผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี



ส่วนผลงานชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ดนั้น เขายังคงใช้รูปแบบการบรรเลงดนตรี แจ๊สบัลลาดตามแบบต้นฉบับ แต่เพิ่มอัตราจังหวะสามในการนำเสนอท่อนทำนองหลักเพื่อให้เกิดความแตกต่างของการบรรเลง

2) ตัวอย่างเพิ่มอัตราจังหวะบทเพลง*มายด์ฟูลลิซฮาร์ท* ผลงานชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด



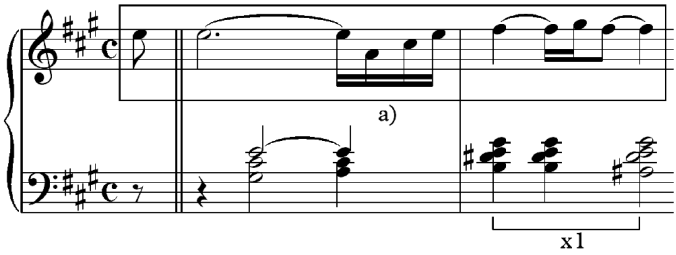
ทั้งนี้ความคล้ายคลึงกันของผลงานทั้งสองชุด คือการที่เขามักจะใช้โน้ตสามพยางค์ และโน้ตเขบ็ตสองชั้นในการสร้างจังหวะของแนวทำนองเป็นส่วนใหญ่ของบทเพลง ทั้งนี้การใช้รูปแบบการใช้กลุ่มจังหวะของตัวโน้ตดังกล่าวเป็นลักษณะการบรรเลงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งสามารถพบเห็นได้จากผลงานการบรรเลงอื่นๆ ของเขาได้อีกด้วย

การพัฒนาทำนอง ผลงานทั้งสองชุดมีการใช้องค์ประกอบของแนวทำนองเดิมจากต้นฉบับมาใช้ในการบรรเลงอยู่ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบีที่มีการนำแนวทำนองเดิมมาปรับเปลี่ยนจังหวะใหม่ โดยเฉพาะในส่วนของการบรรเลงท่อนทำนองหลักของบทเพลง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความแตกต่างจากทำนองต้นฉบับเดิม

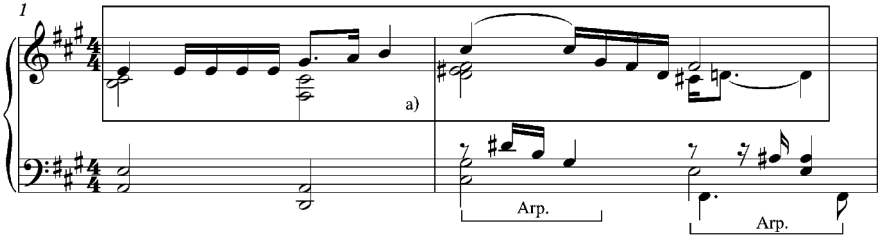
1) ตัวอย่างแนวทำนองต้นฉบับเดิมบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท*



2) ตัวอย่างการพัฒนาแนวทำนองบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* ผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี



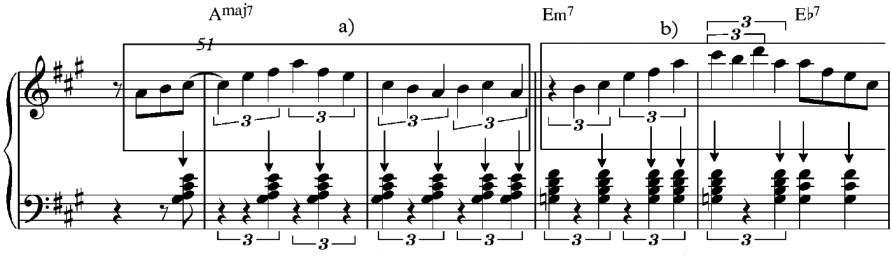
3) ตัวอย่างการพัฒนาแนวทำนองบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* ผลงานชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด



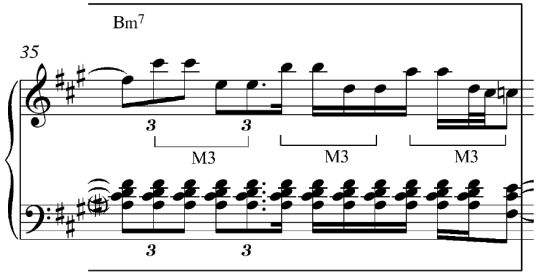
จากตัวอย่างทั้งสามรูปแบบ พบว่า ข้อแตกต่างอย่างที่เห็นได้ชัดของผลงานชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด คือการนำเพียงโมทีฟสำคัญจากต้นฉบับเดิมมาขยายตลอดจนพัฒนาโมทีฟให้มีความซับซ้อน รวมถึงการใช้ช่วงเสียงในการบรรเลงที่กว้างกว่า ผสมผสานกับการใช้เทคนิคซีเควนซ์ การซ้ำรูปแบบ และการใช้ช่องว่างของทำนองเข้ามามีบทบาทในการบรรเลงด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการบรรเลงชุดเทิร์นเอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด เขาได้เพิ่มการบรรเลงเดี่ยวทั้งช่วงนำของการบรรเลง และช่วงท่อนจบ จึงเป็นผลให้เกิดการใช้ทำนอง รวมถึงเทคนิคการบรรเลงที่ค่อนข้างอิสระ ตลอดจนเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการบรรเลงที่เขาต้องการในขณะนั้นด้วย

ด้านการบรรเลงประกอบบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* โดยบิลล์ อีแวนส์ ระหว่างผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี และผลงานชุดเทิรน์เอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด นั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เนื่องจากการบรรเลงทั้งสองชุดเป็นการบรรเลงเปียโนทรีโอ การบรรเลงประกอบในงานวิจัยนี้จึงเป็นการแสดงให้เห็นเกี่ยวกับการใช้มือซ้ายทำหน้าที่สนับสนุนแนวทำนองของมือขวา ซึ่งรูปแบบการบรรเลงส่วนใหญ่ จะนำเสนอรูปแบบการเน้นจังหวะให้แก่แนวทำนองที่ต้องการ รวมถึงการสร้างจังหวะเพื่อให้เกิดการสอดคล้องกับแนวทำนองด้วย รูปแบบของการบรรเลงประกอบจึงมีลักษณะทั้งที่มีรูปแบบที่ชัดเจน รวมถึงรูปแบบที่ไม่แน่นอน โดยมีองค์ประกอบของจังหวะตก และจังหวะขัด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับช่วงของการบรรเลงในขณะนั้นว่าเขาต้องการให้เกิดเสียงในรูปแบบไหน

1) ตัวอย่างการบรรเลงประกอบบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* ผลงานชุดวอลซ์ฟอร์เดปบี



2) ตัวอย่างการเล่นประกอบบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* ผลงานชุดเทิรน์เอาท์เดอะสตาร์: เดอะไฟนอล์วิลเลจ แวนการ์ด



ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง "วิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการตีความบทเพลง*มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* โดย บิลล์ อีแวนส์" ทำให้ทราบถึงแนวคิดด้านต่างๆ ที่เขาใช้ในการบรรเลงเปียโน โดยเฉพาะการนำเสียงประสานเข้ามามีบทบาท รวมถึงสร้างสีสันในการบรรเลงควบคู่ไปกับการสร้างสรรค์แนวทำนองให้มีความสอดคล้องกันนั้น เป็นสิ่งที่น่าศึกษาค้นคว้าต่อไป นอกจากนี้การบรรเลงเปียโนของอีแวนส์ ที่แตกต่างจากลักษณะเปียโนทรีโอ ดังที่พบในการวิจัยครั้งนี้ ก็เหมาะกับการศึกษาเช่นกัน โดยข้อเสนอดังกล่าวสามารถแบ่งประเด็นการศึกษาต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น

1) การศึกษาประเด็นของบันไดเสียง ที่นอกเหนือจากบันไดเสียงที่เป็นองค์ประกอบหลักของบทเพลง

2) ด้านการเรียบเรียงบทเพลง ทั้งที่เป็นผลงานของอีแวนส์เอง รวมถึงผลงานอื่นๆ ที่เขานำมาเรียบเรียงใหม่

3) ด้านของเทคนิคการบรรเลงเปียโน ที่ร่วมบรรเลงกับนักดนตรีท่านอื่นในลักษณะดูโอ ควอร์เท็ต ควินเท็ต หรือร่วมกับวงออร์เคสตรา เป็นต้น ก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงทักษะด้านอื่นๆ ที่แตกต่างออกไปจากการวิจัยครั้งนี้

4) การศึกษาแนวทางการตีความบทเพลงจากนักดนตรีท่านอื่นที่ได้นำบทเพลง *มายด์ฟูลลิชฮาร์ท* มาบรรเลง ก็อาจทำให้พบรายละเอียดของประเด็นแตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์เกิดขึ้นได้อีกด้วย

เอกสาร**อ้างอิง**

จิรภัทร อังศุมาลี. **แจ๊ซวิถี Post BeBop.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, 2550.

เจตนิพิฐ สังข์วิจิตร. "วิเคราะห์เปรียบเทียบการอิมโพรไวส์ของ แพ็ท เมทินี และไมค์ สเทิรน์ ในบทเพลงไจแอนท์สเต็ปส์ ของจอห์น โคลเทรน." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดนตรี, มหาวิทยาลัยรังสิต, 2555.

ณัชชา พันธุ์เจริญ. **พจนานุกรมศัพท์ดุริยางค์ศิลป์.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เกศกะรัต, 2552.

พรหมมินท์ สุนทระศานติก. "**The Art of Jazz Piano.**" วารสาร Jazz Seen. 1: (มิถุนายน-กรกฎาคม 2548): 20-21.

อนันต์ ลือประดิษฐ์. **Jazz อิสรภาพทางดนตรีของมนุษยชาติ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เนชั่น มัลติมีเดียกรุ๊ปจำกัด, 2545.

———. **100 Jazz Albums Review.** กรุงเทพมหานคร: เนชั่นบุ๊คส์, 2550.

———. บิลล์ อีแวนส์ กวีแห่งเปียโนแจ๊ส. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิมพ์เพลง, 2551.